

Saara
23v nainen

**Lievä
kehitysvammadiagnoosi
Valmistunut
erityisammattioppilaitok-
sesta kiinteistöhuollon
linjalta**

Tarpeina työllistymisen tuki ja sosiaalisten taitojen vahvistaminen.

Asiakkaan tarpeet

- Työllistymisen tuki
- Sosiaalisten taitojen vahvistaminen

Aiemmat kokemukset

- Kehitysvammahuollon henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma HOJKS
- Erityisammattioppilaitos

Omahoitopalvelut

- Vertaistukiryhmät

Palvelutarve

- Talousasiat; etuuskien yhteensovittaminen
- Työ- ja toimintakyvyn arviointi
- Mahdollisesti työkokeilu alkuun
- Palveluohjaus/kuntoutusohjaus

Tuen tarve

- Tuki työpaikan löytämiseen
- Tuki työhön perehtymiseen ja työntekoon
- Muut tukipalvelut; esim. kuljetuspalvelut

Tavoitteet

- Työn löytäminen
- Työn mukauttaminen/työtehtävien muotoilu

Palvelut ja toiminta

- Työ- ja toimintakyvyn arviointi
- Talousneuvonta
- Työtoiminta
- Viranomaisyhteistyö
- Työkokeilu
- Tuetun työllistymisen työhönvalmennus

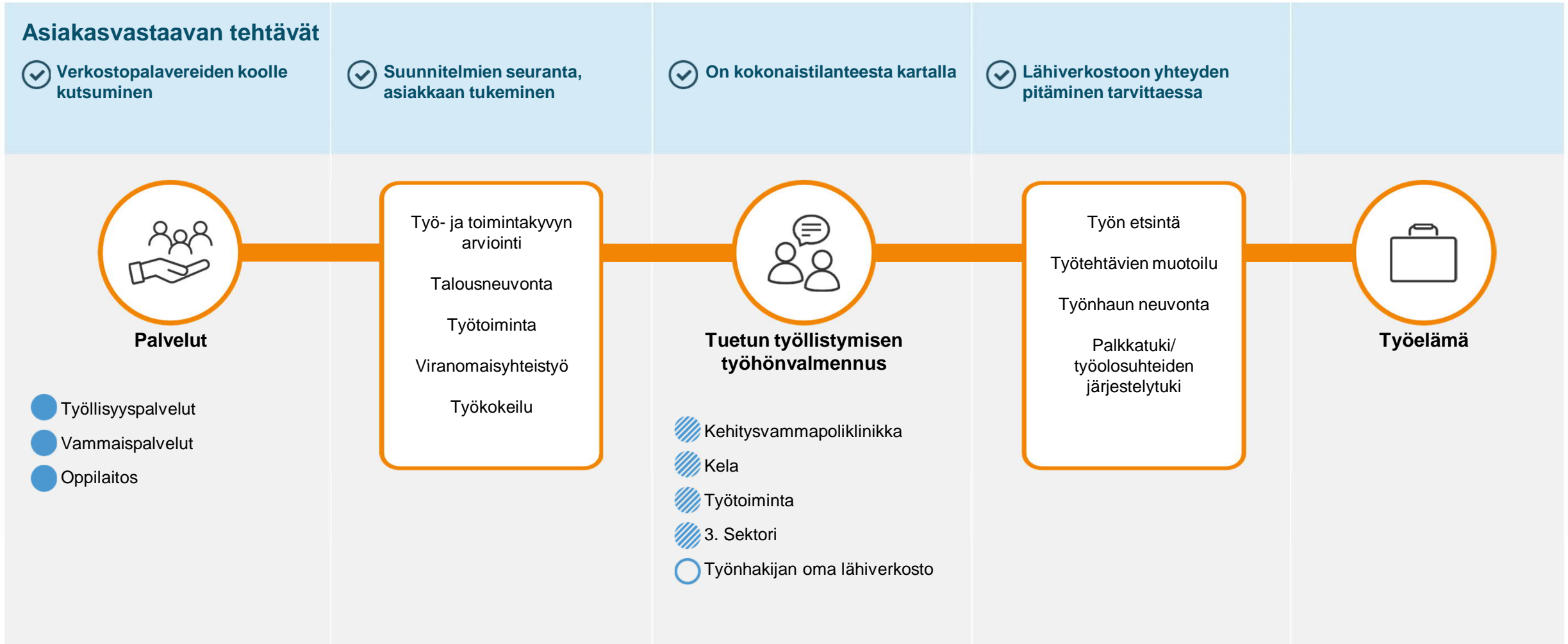
Yhteistyö

- Työllisyyspalvelut
- Vammaispalvelut
- Oppilaitos
- Kehitysvammapoliklinikka
- Kela
- Työtoiminnan ohjaajat
- 3. sektori
- Työnhakijan oma lähiverkosto
- Palkkaava työnantaja

Muut keinot

- Palkkatuki / työolosuhteiden järjestelytuki

1. pienryhmä: Saara, 23-v.

Ikonien selitteet:

- ✓ Asiakasvastaavan tehtävät
- Keskeiset kumppanit
- ▨ Usein mukana olevat
- Hyvä pitää ajan tasalla

Erityisosaamista vaativat palvelut

- Työ- ja toimintakyvyn arviointi
- Talousneuvonta
- Tuetun työllistymisen työhönvalmennus
- Työkokeilu
- Palkkatuki/Työolosuhteiden järjestelytuki

Petri

53v mies

Vuosien työkokemus rakennusalalta, yrittäjänä toiminut jo 30 v., vähentänyt töiden vastaanottamista terveydentilan vuoksi

Peruskoulu, ei ammatillista koulutusta. Selkävaivoja, käden oireilua, lukivaikeus, ajoittaista alkoholin käyttöä.

Työkokemuksen kautta yrittäjäksi. Aikuiset lapset, asuu yksin, seurustelukumppanilla oma asunto.

Asiakkaan tarpeet

- Riittävä terveys
- Riittävä toimeentulo
- Työn muokkaaminen, uusien työtehtävien luominen
- Kyky jatkuvaan osaamisen kehittämiseen, tutkinnon suorittaminen
- Elämän kokeminen merkitykselliseksi, motivaatio muutokseen
- Olemassa olevan osaamisen hyödyntäminen

Palvelutarve

- Terveyskeskuslääkäri tunnistaa ja ohjaa Työkykyhankkeeseen/TOIKEen
- Terveyskeskuksessa sairauslomalle jäännin yhteydessä

Palvelut ja toiminta

- Työkyvyn arviointi, terveydentilan, hoidon ja kuntoutustarpeen arviointi
- Taloustilanteen ja mahdollisuuksien pohdinta, sairausloma vs. yrityksen lopettaminen ja työttömäksi työnhakijaksi TE-toimistoon?
- Ammatinvalintapsykologin aika mahd. suuntaamiseen uudelle uralle
- Ammatillisen kuntoutuksen, uudelleen koulutuksen suunnittelu
- Sosiaaliohjaus

Aiemmat kokemukset

- Käynyt perusterveydenhuollon lääkärissä selän oireiden vuoksi: ei leikattavaa
- Fysioterapiaa ja kipulääkkeitä määrätty
- Lääkärikäynnit vain tilanteen ollessa todella paha
- Ei varsinaisia työkyvyn tuen palveluita
- Ei työterveyshuoltoa

Tuen tarve

- Työkykyhankkeessa lääkärin, fysioterapeutin ja sosiaalityöntekijän moniammatilliseen tilannearvioon: fyysinen kokonaistilanne, muu elämäntilanne, vaikuttaako päihteiden käyttö tällä hetkellä tilanteeseen?
- Kela mukaan alkuvaiheessa
- Alkoholin käytön vähentäminen ja psyykinen tuki

Yhteistyö

- Työkykyhanke koordinoi kokonaisuutta
- Haasteena monien palveluiden sovittaminen asiakkaalle mielekkääksi kokonaisuudeksi

Omahoitopalvelut

- Aiemmin erotilanteessa hakenut liialliseen alkoholinkäyttöön tukea A-klinikan palveluista
- Yrittäjänä ajan riittävyys haasteena
- Fysioterapeutin jumppaohjeet kipeyttäneet aluksi kehoa, jäänyt tekemättä
- Käytössä voisi olla sekä erilaisia liikuntaan, keuhonhooltoon yms. liittyviä palveluita sekä erilaisia verkko-pohjaisia materiaaleja oman hyvinvoinnin tueksi

Tavoitteet

- Terveydentilan vakauttaminen
- Kuntoutus, Kelan selkäkurssi tai Moniammatillinen yksilötyö (selkä, käsi, mieliala)
- Arjen- ja elämänhallinnan tukeminen

Muut keinot

- Sairausloman ajalle mielekkään tekemisen löytäminen

2. pienryhmä: Asiakas Petri, 53-v.

Asiakasvastaavan tehtävät

- ✓ Verkostopalavereiden koolle kutsuminen
- ✓ Työkyvyn tuen tarpeen varhainen tunnistaminen, työkyvyn tuen prosessin käynnistäminen

- ✓ Riittävän tiedon saamisen varmistaminen sote-palveluista työllisyyspalveluun

- ✓ Työkykykoordinaattori/omavalmentaja käynnistää asioita
- ✓ Sote-asiakasvastaava koordinoi sosiaali- ja terveyspalveluja

Palvelutarpeen kartoitusvaihe/ Kokonaistilanteen kartoitus

- Koordinaatiovastuu: Alkuun jaettu koordinaatiovastuu: Työkykykoordinaattori + omavalmentaja työpari, ov jatkaa

Työkyvyn arviointi/kartoitus (rajoitteet), työkyvyn tuen palveluiden haarukoiminen

Ammatillinen kuntoutus ja sen tarpeen arviointi

työn muokkaamisen vaihtoehtojen selvittäminen/ työolosuhteiden kartoittaminen, ergonomia-asioiden kartoitus työpaikalla

tiedon päivittäminen lukivaikeuden osalta, neuropsykologin hyödyntäminen tarvittaessa

Palvelujen koordinointi (asiakasvastaava/ työkykykoordinaattori)

- Omavalmentaja
- Työkykykoordinaattori
- ▨ Kela
- ▨ Miepä-hoitaja
- Lääkäri
- Fysioterapeutti
- Ammatinvalinnan psykologi

Uraohjaus oppilaitoksessa, mm. työelämässä oppimisen haarukointi, uraohjaajan palvelut, koulutuskokeilu

Oman osaamisen haarukoiminen ja osaamisprofiiliin työstäminen

Lääkinnällinen kuntoutus, kuntoutuskurssi/ laituskuntoutus

Työ/opiskelu

Ikonien selitteet:

- ✓ Asiakasvastaavan tehtävät

- Keskeiset kumppanit
- ▨ Usein mukana olevat
- Hyvä pitää ajan tasalla

Erityisosaamista vaativat palvelut

- Koordinointi asioiden osalta
- Työkyvyn arviointi/kartoitus (rajoitteet), työkyvyn tuen palveluiden haarukoiminen

- Ammatillinen kuntoutus ja sen tarpeen arviointi
- Työn muokkaamisen vaihtoehtojen selvittäminen/työolosuhteiden kartoittaminen
- Ergonomia-asioiden kartoitus työpaikalla

Mari

20v nainen

**Ammatillinen
peruskoulutus/mukautettu**

Mielenterveys-
/päihdepalvelujen tarve

Kehityksellisen häiriön
(nepsy) epäily

Ei juuri tukiverkostoa

Asiakkaan tarpeet

- Työmarkkinoiden ymmärtäminen
- Itseohjautuvuuden kehittyminen
- Työelämätaitojen vahvistaminen
- Elämänhallintaan liittyvän osaamisen vahvistaminen
- Riittävä terveys

Aiemmat kokemukset

- Ei ole ollut aikaisempia kokemuksia
- Ei ole työllistynyt

Omahoitopalvelut

- Ei osaa hakea palveluita
- Epärealistinen käsitys omasta tilanteesta
- Ei tiedä palveluista
- Tukiverkoston puute/tai tukiverkosto voi toimia negatiivisesti

Palvelutarve

- Kuntakokeilu

Tuen tarve

- Asiakas tavataan henkilökohtaisesti kasvokkain
- Asiakasta haastatellaan
- Omavalmentaja
- Haasteita: asiakas ei tule paikalle: ei osaa tulla/ei herää/ei kiinnosta

Tavoitteet

- Työkyvyn selvittely
- Työkokeilu
- Kelan nuorten ammatillinen kuntoutus
- sitoutuminen ja oma motivaatio

Palvelut ja toiminta

- Työkokeilu
- Kuntouttava työtoiminta
- Kelan nuorten kuntoutuspalvelut
- Sosiaalinen kuntoutus
- Etsivä nuorisotyö

Yhteistyö

Muut keinot

3. pienryhmä: Asiakas Mari, 20-v.

Asiakasvastaavan tehtävät

- ✓ Luottamuksellisen suhteen luominen asiakkaan kanssa
- ✓ Palvelutarpeen arvion ja suunnitelman tekeminen
- ✓ Oikea-aikaisuuden pohtiminen

- ✓ Verkostotyön keskeinen tekijä ja koollekutsuja, vastuun / tehtävien jakaminen
- ✓ Toimii asiakkaalle ja verkostolle sanoittajana

- ✓ Yhteydenpito asiakkaan ja verkoston kanssa

- ✓ Rinnallakulkija
- ✓ Asiakkaan motivointi ja vastuuttaminen

Palveluohjaaja, koordinoiva henkilö, asiakasvastaava

- Koordinaatiovastuu: ensimmäisenä nuoren tavoittanut/ työllisyyspalvelut tai aikuissosiaalityö

Etsivä nuorisotyö, jos ei ole mihinkään palveluun kiinnittynyt

Työttömien terveystarkastus ensin; terveystarkastus

Nepsy-asioiden selvittely ja tarvittava hoito, lääkehoito, mahdolliseen kuntoutukseen lausunto

Tukihenkilö tueksi

Moniammatillinen yhteispalvelu

- Kela
- Aikuissosiaalityö
- ▨ Terveyspalvelut
- ▨ Työttömien terveystarkastus
- ▨ Starttipajan vetäjä

Kuntoutus nepsy-asioihin liittyen

Kuntouttava työtoiminta tai sosiaalinen kuntoutus tilanteesta riippuen

Työvalmentaja/ työkokeilu (tuki työllistymisvaiheeseen)

Työ/opiskelu

Ikonien selitteet:

- ✓ Asiakasvastaavan tehtävät
- Keskeiset kumppanit
- ▨ Usein mukana olevat
- Hyvä pitää ajan tasalla

Erityisosaamista vaativat palvelut

- Työttömien terveystarkastus
- Nepsy-asioiden selvittely ja hoito
- Moniammatillinen yhteispalvelu
- Työvalmentaja, työkokeilu

Jaakko

45v mies

Asuu yksin

**Tuki- ja liikuntaelinsairaus,
diabetes, masennus**

Metallialan koulutus

Asiakkaan tarpeet

- Riittävä terveys
- Työelämätaitojen vahvistaminen
- Motivaation vahvistaminen

Aiemmat kokemukset

- Sairasloma
- Työttömien terveystarkastus
- Fysioterapeutin toimintakyvyn arviointi ja ohjaus
- Kuntouttava työtoiminta, työkyvyttömyyseläkettä haettu
- Aiemmat palvelut tuottaneet pettymyksen

Omahoitopalvelut

- Omaolo
- Haasteita sähköisessä asiointissa ja yleensä tietotekniikan käytössä

Palvelutarve

- OMA-valmentaja
- Terveystarkastaja työttömien terveystarkastus
- Terveysasema
- Haasteita: Aina palveluntarvetta ei tunnisteta resurssien puutteesta esimerkiksi

Tuen tarve

- Tunnistamisen jälkeen yhteys yhdessä Kelaan
- Ohjaus työkyvyn tuen palveluihin

Tavoitteet

- Motivoituminen kuntoutumiseen
- Motivoituminen työllistymisen polulle
- Tietoa palveluista ja vaihtoehdoista, esim. kuntoutukset

Palvelut ja toiminta

- Tules-kuntoutus
- Silmu-kuntoutus
- Ammatillinen kuntoutus, kuten kuntoutusselvitys tai TEAK

Yhteistyö

- OMA-valmentaja
- Työkyvyn tuen palvelut

Muut keinot

- -

4. pienryhmä: Asiakas Jaakko, 45-v.

Asiakasvastaavan tehtävät

- ✓ Yhdessä asiakkaan kanssa tilanteeseen perehtyminen: historia ja nykytilanne
- ✓ Asiakasvastaava määrittelee palveluiden tarpeen
- ✓ Työkyvyn tuen koordinointi: suunnitelma ja tiedon jakaminen eteenpäin
- ✓ Asiakkaan tavoitteen ja välitavoitteiden toteutumisen seuranta, yhdessä asiakkaan kanssa
- ✓ Tuki tarvittavien palveluiden toteutumiseen ja seurantaan
- ✓ Työllistymisen tai koulutusvaihtoehtojen vertailu
- ✓ Erialaisten tukihenkilöiden kokoaminen
- ✓ Riittävän pitkä seuranta, myös tavoitteen saavuttamisen jälkeen

Tarpeen tunnistaminen

- Työkykykoordinaattori
- Työvalmentaja
- Asiakas itse
- Koordinaatiovastuu: Työllisyyspalvelut, työkykykoordinaattori

Työllisyyspalvelun omavalmentaja tunnistaa työkyvyn tuen tarpeen s-loman loppuvaiheessa

tai tk-lääkäri havaitsee tarpeen masennuksen hoidon yhteydessä

tai aikuissosiaalityössä taloustilanteen kartoituksen yhteydessä

Työkyvyn tuen palvelu

Työkyvyn arviointi ja työkyvyn tuen suunnitelman tarve moniammatillisessa tiimissä

- Psyk. sairaanhoitaja
- Tuttu sosiaalityöntekijä
- Vertaistuki
- Kokemusasiantuntija
- Oppisopimuskoulutus

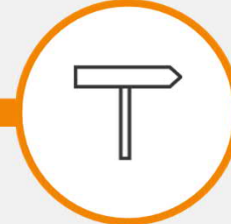
Perusterveydenhuollon palvelut sairauksien hoidossa

Psykiatrinen hoito

TEAK, Työkokeilu, ammatillinen kuntoutus

SILMU-kuntoutus, TULES-kuntoutus

Oppimisvaikeuksien kartoitus: nepsy-tutkimus/kuntoutuspsykologi
Ammatinvalintapsykologi

Asiakasvastaava(t) lähtevät asiakkaan kanssa viemään suunnitelmaa eteenpäin

- Ammatillinen kuntoutuspalveluselvitys
- Työkokeilu
- Uraohjaus

Ikonien selitteet:

- ✓ Asiakasvastaavan tehtävät
- Keskeiset kumppanit
- Usein mukana olevat
- Hyvä pitää ajan tasalla

Erityisosaamista vaativat palvelut

- Oppimisvaikeuksien kartoitus: nepsy-tutkimus/kuntoutuspsykologi
- Ammatinvalintapsykologi
- Työkyvyn arviointi
- Kuntoutustutkimuspoliklinikka

Tiina
55v nainen

Läheiset tukiverkostona

Elintapasairaudet, ylipaino,
allergiat, tules-sairaudet

Rajoitteita liikkumisessa

Graafisen alan koulutus
vuodelta 1986, Lehtitalosta
irtisanottu

Asiakkaan tarpeet

- Työelämätaitojen vahvistaminen
- Riittävä terveys
- Motivaation vahvistuminen
- Elämänhallintaan liittyvän osaamisen vahvistaminen
- Itseluottamuksen vahvistuminen

Aiemmat kokemukset

- Kokonaistilanteen arvioinnin puute
- Asiakas ei aina tiedä missä palvelussa on

Omahoitopalvelut

- Digipalvelut

Palvelutarve

- Terveystilan kartoitus
- Työttömien terveystarkastus
- Elintapaohjaus

Tuen tarve

- Urasuunnittelu
- Muutoksessa tukeminen

Tavoitteet

- Uuden alan opiskelu
- Työ

Palvelut ja toiminta

- Työttömien terveystarkastus
- Työllistymissuunnitelma
- Ohjaus TE-palveluiden Focus työpolut 3 -uravalmennukseen

Yhteistyö

- Työllisyyspalvelun omavastuutyöntekijä
- Työterveyshuolto, työkyvyn tuen palvelut
- Työllisyyspalvelut (TE/KK), työkyvyn tuen palvelut, verkostot ja monialainen yhteistyö

Muut keinot

- Osaamisen kartoitus, muutosvalmennus, työkokeilut, koulutus

5. pienryhmä: Asiakas Tiina, 55-v.

Asiaksvastaavan tehtävät

- ✓ Kartoittaa työllistymisen esteitä ja mahdollisuuksia
- ✓ Tunnistaa tarpeen SOTE-palvelulle, tekee lähetteen työttömien terveystarkastukseen
- ✓ Suostumusten pyytäminen tietojen vaihtamiseksi

- ✓ Ohjaa asiakkaan Focus työpolut 3:een uravalmennukseen
- ✓ Osaamisen kartoitus, muutosvalmennus, työkokeilut, koulutus?

- ✓ TE-asva: seuraa asiakkaan etenemistä palvelussa
- ✓ Th: huolehtii asiakkaan etenemisestä SOTE-palveluissa sekä ohjaa elintapaohjaukseen, lähettää tarvittaessa palautteen työllisyyspalveluun

- ✓ Tarvittaessa suunnitelmien päivittäminen
- ✓ Tarvittaessa verkostoneuvottelu (esim. tulevaivojen aiheuttamat rajoitteet, työn soveltuvuus terveydentilan osalta)

- ✓ Asiakkaan tukeminen muutoksessa
- ✓ Koulutuskokeilu tai työkokeilu, ohjautuminen koulutukseen

Kokonaistilanteen kokoaminen

- Koordinaatiovastuu: Työllisyysneuvonta, TE-asiantuntija toimii asvana ja sovittaa palveluita yhteen.

Työllisyyspalvelut (TE/KK)

Terveystilan kartoitus

Työttömien terveystarkastus

Elintapaohjaus

- TE-palveluiden Focus työpolut 3

Terveyspalvelut

- Työttömien terveystarkastus

Urasuunnittelu

Muutoksessa tukeminen

Työelämä

Ikonien selitteet:

- ✓ Asiaksvastaavan tehtävät

- Keskeiset kumppanit
- ▨ Usein mukana olevat
- Hyvä pitää ajan tasalla

Erityisosaamista vaativat palvelut

- Työllisyyspalvelun omavastuutyöntekijä
- Työterveyshuolto, työkyvyn tuen palvelut
- Työllisyyspalvelut (TE/KK), työkyvyn tuen palvelut, verkostot ja monialainen yhteistyö

Nadina

35v nainen

4 lasta, joista 1:llä diabetes

ei koulutusta Suomessa,
Syyriassa toiminut
vanhempinsa kaupassa
myyjänä

Kotoajan ylittänyt ja 9 vuotta
Suomessa

Luku- ja kirjoitustaitoinen
omalla äidinkielellään,
suomea osaa auttavasti

Migreeni, alaselkäkipu

Asiakkaan tarpeet

- Kieli -ja digitaitojen lisäkoulutuksen tarve
- Ammatillisen tutkinnon tarve
- Itseluottamuksen vahvistamisen tarve
- Riittävä terveys, psyykkisen ja fyysisen tuen tarve, resilienssin kasvattaminen
- Perhetilanteen huomioiminen kokonaisvaltaisesti

Aiemmat kokemukset

- Kotoajan koulutus jäänyt kesken vanhempainvapaiden vuoksi
- Maahanmuuttajan alkuvaiheen terveystarkastus
- Neuvolalääkäri hoitanut migreeniä
- Pari terveyskeskuslääkärin vastaanottoa

Omahoitopalvelut

- Digitaaliset omahoitopalvelut, kielitaito estää käytön optimaalisen toteutumisen
- Kivun hallintakeinot

Palvelutarve

- Ilmoittautuu työttömäksi työnhakijaksi, Omavalmentaja havaitsee tuen tarpeen

Tuen tarve

- Omavalmentaja haastattelee ja tekee alkukartoitusta työ- ja koulutushistoriasta, selvittää työkykyä
- Omavalmentaja ohjaa Työkykypalveluun /Pirkanmaan työkykyhankkeeseen /Työttömien terveystarkastukseen /TOIKE
- Haasteina tulkkipalveluiden saatavuus, kulttuurisista tai toimeentulosityistä ei kerro työkykyhaasteista
- Haasteena eri kertomukset eri palveluissa

Tavoitteet

- Kielitaidon parantaminen
- Ammatillinen koulutus
- Omahoidon tehostus

Palvelut ja toiminta

- OSKE:n osaamiskartoitus
- VALMA
- 3. sektorin toiminta kielitaidon ja sosiaalisen osallisuuden lisäämiseksi
- Migreenin hoito ja selkävivun perustutkimukset lääkäriellä
- Alaselkävivun hallinta, Fysioterapeutin ohjaus ja neuvonta

Yhteistyö

- -

Muut keinot

- -

6. pienryhmä: Asiakas Nadina, 35-v.

Asiakasvastaavan tehtävät

- ✓ Oma-valmentaja havaitsee tuen tarpeen
- ✓ Oma-valmentaja haastattelee ja tekee alkukartoitusta työ- ja koulutushistoriasta, selvittää työkykyä

- ✓ Oma-valmentaja ohjaa Työkyvyn tuen palveluun sote-keskukseen
- ✓ Osken osaamiskartoituksen ohjaaminen
- ✓ VALMA:an ohjaaminen

- ✓ Vastuu sote-asiakasvastaavalla: hoidon ja kuntoutustoimenpiteiden koordinointi, omahoidon tehostamisessa tukeminen

- ✓ Oma-valmentaja ohjaa ammatilliseen koulutukseen suorittamaan amm. perustutkintoa

- ✓ Ammatillisen tutkinnon suoritettua suunta työelämään

Kokonaistilanteen kokoaminen

- Työllisyyspalvelujen Oma-valmentaja

Kansainvälisen OSKE:n osaamiskartoitus

VALMA - Ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus

- 3. sektorin toiminta kielitaidon ja sosiaalisen osallisuuden lisäämiseksi

Kuntoutuspalvelut

- Migreenin hoito ja selkävun perustutkimukset lääkärillä
- Alaselkävun hallinta, Fysioterapeutin ohjaus ja neuvonta

Koulutukseen hakeminen

- Työllisyyspalvelut
- Oppilaitos

Työelämä

Ikonien selitteet:

- ✓ Asiakasvastaavan tehtävät

- Keskeiset kumppanit
- ▨ Usein mukana olevat
- Hyvä pitää ajan tasalla

Erityisosaamista vaativat palvelut

- Maahanmuuttajapalvelut